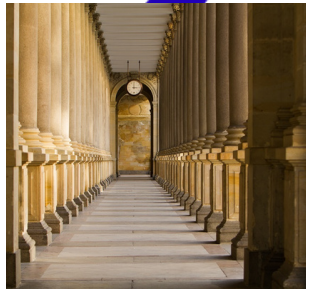

2023

GREAT SPA TOWNS *of Europe*

Mediální sada

Úvod

Great Spas Towns of Europe (Slavné lázně Evropy) jsou "nadmárodní sériovou" památkou světového dědictví, kterou tvoří 11 slavných historických lázeňských měst v sedmi zemích, jež byly zapsány na Seznam světového dědictví na rozšířeném 44. zasedání Výboru pro světové dědictví, které se konalo 24. července 2021 v Číně.

Slavné lázně v Rakousku, Belgii, České republice, Francii, Německu, Itálii a Velké Británii představují jedinečný kulturní fenomén, který dosáhl svého vrcholu v 18. a 19. století. Stejně tak urbanistická struktura měst, která si zaslouží celosvětové uznání jako fenomén, který pomohl formovat Evropu.

„Slavné lázně Evropy“, to není jen kulturní dědictví, to je celá filozofie....

Slavné lázně Evropy se vyvíjely kolem přírodních minerálních pramenů, které byly katalyzátorem inovativního modelu prostorové organizace, který zahrnoval terapeutickou a rekreační krajinu, věnovanou léčebným a sociálním funkcím. Tato módní střediska zdraví, volného času a společenskosti vytvořila architektonické prototypy a městskou typologii, která nemá dřívější obdobu. Lázně byly prvními průkopníky moderního cestovního ruchu a jediným evropským sídelním typem, který byl v kulturní konkurenci s velkými metropolemi a hlavními městy Evropy.

11 měst
7 zemí
1 kulturní
dědictví

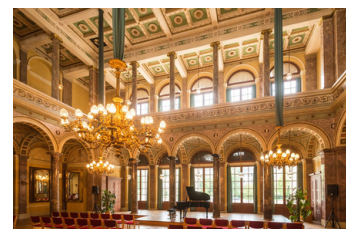
Pokračování
živoucí
tradice.

Co tvoří Slavné lázně Evropy?

Každé město ze „Slavných lázní“ má všechny společné rysy, i když se jejich struktura a prostorové uspořádání liší, v závislosti na místních geografických podmínkách a omezeních. Společné prvky ve městech, které všechny přispívají k tomu být „Slavnými lázněmi“, jsou:

- Prameny, zdroje a soubory lázeňských budov, které lidem umožňují „užívat vodu“, jako jsou vany, prostory pro čerpání vody, pitné haly, a prototypy, jako jsou „kurhaus“ a „kursaal“.
- Místa k jemnému cvičení - procházky a promenády (také setkávání se s ostatními) ve vydlážděných a krytých kolonádách a galeriích a upravených parcích a zahradách, stejně jako v rozsáhlých sítích stezek v okolních lesích a krajině. Golf, tenis a dostihy byly také v místní nabídce.
- Sociální aktivita - zařízení vyvinuté pro propojení a socializaci v zasedacích a konverzačních místnostech nebo pro jiný druh zábavy, jako je hraní. Kasína, divadla, opery, koncertní a taneční sály najdete ve většině „Slavných lázní“.
- Pro ubytování velkého počtu hostů byla důležitá řada ubytování, právě počet a velikost hotelů a četných vil je charakteristickým atributem „Slavných lázní Evropy“.
- Městská krajina zahrnuje infrastrukturu, která je zvláště spojená s lázněmi, jako jsou nemocnice založené na minerálních pramenech, lanovky, které vedou k rozhlednám nebo restauracím v krajině, říční doprava a železnice, zařízení na plnění a vývoz vody a jejich vedlejších produktů a dokonce i potrubí přepravující důležitou vodu.
- Průhledy: budovy a prostory se vizuálně spojují s jejich malebným prostředím idealizované přírody.
- A konečně „terapeutická krajina“ - zelené prostředí, které se pravidelně používá pro cvičení jako součást léčby a pro relaxaci a zábavu.

Slavné lázně Evropy

1. Baden u Vídně, RAKOUSKO
2. Spa, BELGIE
3. Františkovy Lázně, ČESKÁ REPUBLIKA
4. Karlovy Vary, ČESKÁ REPUBLIKA
5. Mariánské Lázně, ČESKÁ REPUBLIKA
6. Vichy, FRANCIE
7. Bad Ems, NĚMECKO
8. Baden-Baden, NĚMECKO
9. Bad Kissingen, NĚMECKO
10. Montecatini Terme, ITÁLIE
11. Město Bath, VELKÁ BRITÁNIE

Slavné lázně Evropy jsou zapsána na Seznam světového dědictví s výjimečnou univerzální hodnotou podle následujících kritérií:

Kritérium (ii) Vliv na moderní evropská města

Kritérium (iii) Léčba; lidské zdraví a minerální prameny

UNESCO doporučilo změnit původní název projektu "Velké lázně Evropy" na "Velká lázeňská města Evropy". Rovněž doporučila, aby k vyjádření výjimečné univerzální hodnoty statku byla považována za nezbytná pouze kritéria ii) a iii), ačkoli hodnoty kritérií iv) a vi) zůstávají klíčovou součástí příběhu Velkých lázeňských měst Evropy.

Baden u Vídně, Rakousko: Lázně císařů

Baden u Vídně je vzdálen jen 30 km od Vídně, historického sídla jedné z největších císařských dynastií na světě - Habsburků. Baden byl jejich oblíbeným letoviskem a zároveň magnetem pro politiku na vysoké úrovni. Město jedinečným způsobem kombinuje architekturu z počátku 19. století („Biedermeier“) s architekturou a infrastrukturou z přelomu 20. století, kdy se Baden stal lázeňským střediskem světové úrovně.

Lázeňská čtvrť je zaměřena na lázeňskou zahradu, která obsahuje Kurhaus, Trinkhalle, Sommerarena a hudební pavilon. Terapeutická a rekreační lázeňská krajina zasahuje do malebného terénu kopců a údolí, které obsahuje význačný pás letních sídel, vil a parků. Hudební dědictví mimořádného světového významu je spojeno s jedním z oblíbených pracovišť Wolfganga Amadea Mozarta, Ludwiga van Beethovena a Johanna Strauße.

Spa, Belgie: Kavárna Evropy

Město Spa - „Perla belgických Arden“ hrálo důležitou roli již v sedmnáctém století při uznávání léčebných vlastností minerální vody. Zdejší minerální vody byly ideálně vhodné k pití a od té doby byly široce distribuovány po celé Evropě, což vedlo k zavedení názvu „spa“ do anglického slovníku. Od počátku osmnáctého století bylo ve Spa mnoho pramenů, které se nacházely na zalesněném svahu jižně od města, využívalo jak pro krenoterapii, tak pro fyzickou aktivitu. Tyto prameny byly spojeny s lázeňským centrem rozsáhlou sítí lesních promenád. Spa se stalo mezinárodně uznávaným městem jako „Kavárna Evropy“ a průkopníkem hraní. Od druhé poloviny devatenáctého století se proměnilo v moderní lázeňské středisko s francouzskou klasicistní architekturou. Dnes je lázeňská tradice a know-how udržována přidáním nového lázeňského centra s výhledem na město.

Františkovy Lázně, Česká republika:

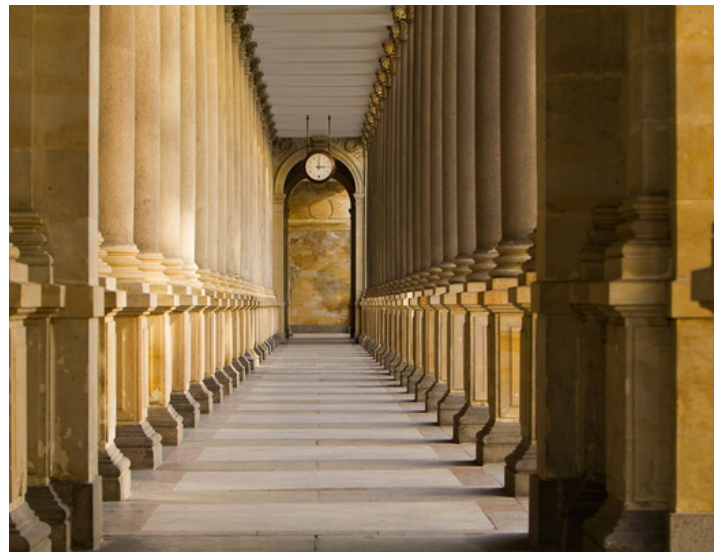
Modelové lázně Evropy

Františkovy Lázně jsou ideálně plánované „nové (lázeňské) město“ z 19. století v „západočeském lázeňském trojúhelníku“. Bylo postaveno na přelomu osmnáctého a devatenáctého století na čtvercovém půdorysu o rozloze 300 metrů čtverečních se středem na rozsáhlém poli termálních pramenů. Jeho harmonický vzhled vychází ze symetrie barokních principů a vyznačuje se vnitřní a vnější lázeňskou krajinou s trojitým pásem parků. V těch se nachází dvacet čtyři pramenů a jejich pavilony jsou propojeny dlouhými a rovnými promenádami. Město je obklopeno rozsáhlými lesy a rašeliništěmi, které ho inspirovaly k tomu, aby se stalo jedním z prvních slatinných lázní na světě. Jeho historická specializace na léčbu ženských nemocí přiměla dámy k návštěvě bez doprovodu mužů, stalo se z něj místo rané emancipace. Hudební a literární díla zde vytvořili skladatelé a autoři mezinárodního renomé, například J. W. Goethe, který navštívil lázně více než 30krát.

Karlovy Vary, Česká republika:

Salón Evropy pod širým nebem

Karlovy Vary jsou známé jako „největší Salón Evropy pod širým nebem“ a hostovaly královské rodiny, evropské hlavy států, vysokou aristokracii a významné umělce. Vyznačují se fenoménem Vřídla, které je podobné gejzíru, a jedinečným složením termální vody, inovativními balneologickými metodami a plodným a vynikajícím architektonickým lázeňským souborem. Lázeňská čtvrť navazuje na četné horké prameny, které se vynořují v údolí řeky Teplé a vyznačuje se bohatým historickým a secesním stylem architektury. Okolní lázeňskou krajinu charakterizují terasovité strany údolí, extravagantní vily, promenády a stezky či rozhledny. „Pitná kúra“ dnes není nikde více zřetelnější, než na mnoha krásných kolonádách, kde lze vidět mnoho každodenních návštěvníků, pijících z tradičních porcelánových lázeňských pohárků.

Mariánské Lázně, Česká republika:

Jedinečná harmonie s přírodou

Mariánské Lázně, neboli „lázně v parku“, jsou „novým (lázeňským) městem“ v „západočeském lázeňském trojúhelníku“ z počátku 19. století a významně přispívají k inovativní historické městské krajině Slavných lázní Evropy. Od 70. let 19. století si město získalo mezinárodní reputaci jako místo setkávání královských rodin a aristokracie, místo důležitých globálních politických jednání, vědeckých shromáždění a jako místo inspirace pro vysoké umění. Pro město jsou charakteristické bohaté minerální prameny, centrální park a rozmanitý neoklasicistní soubor vynikajících lázeňských budov z devatenáctého a počátku dvacátého století, včetně pavilonů, ikonické kolonády a „zpívající fontány“. V pruhu zalesněných kopců vyvěrají prameny, obklopené terapeutickými a rekreačními stezkami. Mariánské Lázně zůstávají významným centrem evropské balneoterapie - je zachováno „lечение“ v původních lázeňských budovách se zachovanými interiéry a vybavením.

Slavné lázně Evropy prokázaly výjimečné svědectví o evropské lázeňské tradici a komplexním městském, společenském a kulturním fenoménu, který má své kořeny již ve starověku, ale největšího rozkvětu se dočkal v letech 1700 až 1930.

Vichy, Francie: Královna lázeňských měst

Město Vichy, „královna lázní“ a Francie, významně přispělo k vytvoření evropské lázeňské kultury devatenáctého století. Je to nejprestižnější a nejznámější francouzské lázeňské město, modelové lázně. Nachází se na rovině vedle řeky Allier a kombinuje pařížský urbanismus a principy s lázeňskými promenádami uvnitř města. Napoleon III. podporoval výstavbu tohoto nového lázeňského města s parky a bulváry, této kosmopolitní "Malé Paříže" s velkými lázeňskými komplexy a pitnými halami, které jsou propojené s krytými promenádami, kasinem, divadlem, hotely a vilami. Úspěch Vichy se obnovil po těžkých dobách druhé světové války a balená voda - „reine des villes d’eaux“ - se nadále vyvážela ve velkém množství do celého světa. Minerální voda také poskytuje základ pro značkovou kosmetiku společnosti Vichy Laboratories, přední značky péče o pleť v evropských kontinentálních lékárnách.

Bad Ems, Německo: Malebné císařské lázně

Bad Ems jsou kompaktní „Slavné lázně“, které svou formou i funkcí ukazují hloubku evropské tradice lázeňství v průběhu času. V hlubokém údolí přítoku Rýna se malebné „císařské lázně“ staly jedním z nejdůležitějších lázeňských měst v Německu, dějištěm významných politických událostí a rozhodnutí, průkopnictvím her a živého hudebního dědictví. Jeho termální prameny jsou seskupeny u řeky, kde se nachází i lázeňská historická čtvrť. Architektonický vývoj sahá od středověku, přes dvorný život v baroku, až po sofistikované mezinárodní letovisko devatenáctého století a modernizující vývoj na počátku dvacátého století. Lázeňská krajina nabízí náročné terapeutické stezky a vysoké skalní výhledy. Minerální voda Bad Ems má dlouhou tradici stáčení do lahví a její soli se stále používají ve slavných pastilkách Emser.

Baden-Baden, Německo: Letní hlavní město Evropy

Baden-Baden, „letní hlavní město Evropy“, patronovalo vládnoucí a kulturní elitě kontinentální Evropy devatenáctého století. Nachází se na západním okraji Černého lesa a stalo se jedním z největších a nejmódnějších lázeňských měst v Evropě s neporušenou tradicí používání minerální vody k léčení již od starověku až po současnost. Ve městě jsou samostatné lázeňské čtvrti, nově vyvinuté přes řeku Oos ze starého města, a právě zde, v Kurhausu a kasinu, získal Baden-Baden celosvětovou reputaci jako nejlepší příklad německých herních lázní. Bylo to také místo inspirace pro významné umělce a díla světového významu. Dnes jsou balneologické procedury a koupání s velkou oblibou prováděny jak v historických, tak v nových termálních zařízeních, přičemž se mimořádně udržuje tradice hudby a divadla.

Bad Kissingen, Německo: Mezi klasicismem a modernou

Bad Kissingen, bavorské „Slavné lázně“, které spojují neoklasicismus a modernu devatenáctého století, jsou unikátní pro reformní éru počátku dvacátého století. Architekt Max Littmann postavil a přestavěl téměř celé lázně ve vyjimečné architektuře s využitím inovativních forem a materiálů; pitná hala Wandelhalle je největší stavbou svého druhu na světě. Vývoj probíhal mimo středověké opevněné město, vedené shlukem pramenů, řekou Saale a nejstarší formální lázeňskou zahradou mimo městský kontext, což vše umožňovalo bezproblémový přechod do parků a zalesněných kopců. Internacionalismus se od roku 1874 zvýšil návštěvami německého císařského kancléře Otta von Bismarcka. Jeho obytné prostory jsou zachovány v Horním solivaru, který je součástí druhé lázeňské čtvrti a vyznačuje se raně průmyslovými zařízeními na výrobu solného roztoku, což je důležitý rys evropských lázní. Zdravotní turistika zůstává v těchto „Slavných lázních“ živá.

Montecatini Terme, Itálie: Zahradní lázně Evropy

Montecatini Terme, se svou raně význačnou rolí při uznávání léčebných vlastností minerální vody, je významným lázeňským městem v zemi bohaté na termální prameny. Město přitahuje významné intelektuály a umělce, jako jsou Verdi, Puccini a Leoncavallo, a představuje ambiciózní projekt regenerace, který přeměnil „zahradní lázně“ z konce 18. století na „krajinné lázně“. Monumentální lázeňská architektura, soustředěná na čtyři hlavní prameny, je v oáze zahrad, formálního parku a promenád, připomínána jako klenotnice. Zeleň přechází v porosty borovic a terasovitých olivových hájů, které spolu s historickou lanovkou stoupají po strmých svazích na Montecatini Alto, které je také ústředním bodem centrálního bulváru. Díky své eklektické a svobodné lázeňské architektuře, která byla znovu interpretována v toskánském stylu, Montecatini Terme nadále slouží jako centrum balneologické léčby.

Město Bath, Velká Británie: Georgiánské lázeňské město

Město Bath je považováno za jedno z prvních a nejlivnějších „Slavných lázní“. Ze středověkého opevněného města, byly kolem jeho centrálního shluku horkých pramenů během osmnáctého století, vytvořeny velkolepé „georgiánské lázně“, které často navštěvovala královská rodina a vysoká aristokracie. Lékaři z lázní propagovali diagnostickou medicínu založenou na jejich minerálních vodách a okolní krajina byla a stále je udržována tak, aby sloužila jako součást „léčby“. Lázeňští ceremoniáři, věnující se volnému času, radosti a vysoké módě, vymysleli a hlídali tzv. „Pravidla Bathu“, která přispěla ke vzniku zdvořilé společnosti, pomohla utvářet evropské demokratické tradice a ideály a stala se vzorem pro mnohá lázeňská města kontinentu. Bath, který se vyznačuje ikonickými lázeňskými budovami, výjimečným georgiánským územním plánováním, palladiánskými architektonickými soubory, půlměsíci a náměstími, spravuje své horké prameny již 2000 let.

Kontakty

Great Spa Towns of Europe

Chiara Ronchini, Secretary General

E: chiara.ronchini@greatspatownsofeurope.eu

T: +44 7804209635

W: www.greatspatownsofeurope.eu

Baden bei Wien

Hans Hornyik, Site Coordinator

Dr Alexandra Harrer, Local Site co-ordinator

E: Hans.hornyik@noel.gv.at

alexandra.harrer@baden.gv.at

T: +4367681211489 (HH) +43 2252/86800-629 (AT)

W: www.baden.at

Spa

Anne PIRARD, Site manager

E: Anne.pirard@villedespa.be

T: +32 494 32 37 74

W: www.villedespa.be

Františkovy Lázně

Ondřej Míka, Site manager

E: mika.ondrej@mufrlazne.cz

T: +420 731 859 559

W: www.frantiskovy-lazne.info

Karlovy Vary

Lucie Sochorková, UNESCO Site Manager

E: lsochorkova@kamkv.cz

T: +420 702 241 795

W: www.karlovyvary.cz

Mariánské Lázně

Zuzana Stejskalova, Site Manager

E: zuzana.stejskalova@muml.cz

T: +420 606 266 714

W: www.marianskelazne.cz

Vichy

Anke MATTHYS

Great Spa Towns of Europe Local World Heritage Site

Coordinator

E: a.matthys@ville-vichy.fr

T: +33 4 70 30 55 65

W: www.vichy-destinations.fr

Bad Ems

Julia Palotas

World Heritage Coordinator and Director of the Bad Ems

City Museum

E: j.palotas@vgben.de

T: +49 171 6489611

W: www.vgben.de

Baden-Baden

Lisa Poetschki, World Heritage Coordinator

Management -Office of World Heritage & Urban Design

E: Lisa.Poetschki@Baden-Baden.de

T: +49 162 274 3954 / +49 162 159 1762

W: www.baden-baden.de

Bad Kissingen

Anna Maria Boll, Cultural Department – World Heritage

Coordination Site Manager

E: aboll@stadt.badkissingen.de

T: +49 1754822275

W: www.badkissingen.de

Montecatini Terme

Rafaella Verdicchio, Site manager

E: rafaela.verdicchio@comune.montecatini-terme.pt.it

T: +393204394494

W: www.comune.montecatini-terme.pt.it

City of Bath

Tony Crouch, World Heritage Manager

E: Tony_crouch@bathnes.gov.uk

T: +44 777 6339651

W: www.bathworldheritage.org.uk

GREAT SPA TOWNS *of Europe*

www.greatspatownsofeurope.eu

[@greatspatownsofeurope](https://www.facebook.com/greatspatownsofeurope)

[@greatestspas](https://twitter.com/greatestspas)

[@greatspatownsofeurope](https://www.instagram.com/greatspatownsofeurope)

[@great-spa-towns-of-europe/](https://www.linkedin.com/company/great-spa-towns-of-europe/)

[#GreatSpaTownsofEurope](https://www.instagram.com/hashtag/GreatSpaTownsofEurope) [#UNESCO](https://www.instagram.com/hashtag/UNESCO) [#WorldHeritageSite](https://www.instagram.com/hashtag/WorldHeritageSite)

Dotazy pro tisk:

Catherine Lloyd | T: +44 7875 275059 | E: comms@greatspatownsofeurope.eu

Fotografické kredity

Titulní strana: Fürnkranz, David Houbrechts, Františkovy Lázně UNESCO Free, Karlovy Vary UNESCO Free, Czech Tourism, Christian Parisey, Dominik Ketz, Torben Beeg, Flavio Burul, Montecatini UNESCO Free, Bath & North East Somerset Council

Stránka 2: Františkovy Lázně UNESCO Free, Dominik Ketz, Lammerhuber, Bath & North East Somerset Council Iris Geiger-Mössner

Stránka 3: Case Media UNESCO Free, Dominik Ketz, David Houbrechts, Montecatini Terme UNESCO Free, Joël Damase, BLfD David Laudien

Stránka 4: VisitBath Stránka 5: Fürnkranz, David Houbrechts, Františkovy Lázně UNESCO

Stránka 6: Karlovy Vary UNESCO Free, Czech Tourism Stránka 7: Christian Parisey, Dominik Ketz, Torben Beeg

Stránka 8: B. Kelite – Stadtarchiv Bad Kissingen, Montecatini UNESCO Free, Bath & North East Somerset Council

Stránka16: Infocentrum města Karlovy Vary

City of Bath

Spa

Františkovy Lázně

Bad Ems

Karlovy Vary

Bad Kissingen

Mariánské Lázně

Baden Baden

Baden bei Wien

Vichy

Montecatini Terme